ומעמידו לארכו של מבוי אי נמי כדרב יהודה

ג) וליתה בשום משנה ולפיכר

מלת תגן לריך תיקון], ד) תוספ׳ כלים ב"ב סופ"א,

ה) [בערוך איתא האסלא

ו) בס"ח: ליה, ז) ר"מ גרים

ומבוי עהום כמין ח דאלרכו׳

דלתות לא הוי, ה) [דף טו:],

הנהות הב"ח

(ל) תום' ד"ה עושה וכו'

כדפרישית לעיל גבי אי

רבינו חננאל (המשך)

ואצבעיים חלל באמצע. ורבין אמר אצבע ומחצה

מיכז ואצבע ומחצה מיכז ואצבע חלל באמצע. ואסיקנא דלא פליגי,

רב דימי אמר באצבעות

קטנות שהן ו' בטפח. ורבין אמר באצבעות

י גדולות כגודל שהז ד׳

בטפח. כי פליגי בעומד

מרובה על הפרוץ משתי

רוחות. לרב דימי דאמר

אצבעיים מיכן ואצבעיים

מיכן ואצבעיים ריוח

נמצאו מרובות על החלל,

דהני ד' אצבעות והחלל בב'. אבל אם לא

אחד עומד מרובה על

ואצבעיים מב׳

מצרפת אצבעיים

בו א מיי' פי"ו מהלכות שבת הלכה כא סמג

עשיו דרבנו א טוש"ע א"ח סי׳ שסג סעיף לג: בז ב ג ד מיי׳ שם טוש״ע שם פעיף לד:

נח ה הלכה טו ופי"ו הלכה ד סמג שם טוש"ע א"ח סי׳ שסב סעיף י וסי׳ שסג

רב ניסים גאון

ומאי שנא מדר׳ אמי ור׳ אסי. חוזר על הדבר שהקדימו בראש הפרק, משמיה דר' אמי ומשמיה רר׳ אמי אח יש שח פס ד׳ מתיר פרצה עד

רבינו חננאל עושה פס גבוה י׳ טפחים במשך ד׳ אמות. . כלומר ארוד ד' אמות. ר, באמצע מבוי של מבוי. אי נמי כרב יהוד' דאמר מבוי שרחב ט"ו אמות מרחיק אמתים ועושה פס ג' אמות. ומקשינו וירחיק ב׳ אמות ויעשה פס אמה ומחצה. שמעינן מינה עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות לא הוי עומד. ודחינן שני (התם) [הכא] דקא אתי אוירא דהאי גיסא והאי גיסא ומבטיל ליה. ויעשה אמה וירחיק אמה ומאי שנא מדר׳ ור׳ אסי דאמרי מבוי שנפרץ מצידו כלפי ראשו אם נשתייר פסל מתיר פירצה עד עשר. ודחינז התם ממעט בהילוכה. תנן בתוספתא בכלים פרק תשעה עשר עור אסלא וחלל שלו מצטרפין לטפח, וכאילו סתום הוא כולו ומאהיל. סומם הוא כולו ומאחיל. פי׳ עור אסלא, כסא של ברזל ועושין בו בשני קצותיו רצועות מעור של בקר חזקות רחבות מאצבע ולמעלה וביניהן . חלל. ויושב אדם עליו על העביט של ריעי וזהו עור אסלא, עור כסא של בית הכסא הוא עור שהוא מכסה לאסלא. וכד שחה בלשון יון אסלא. ואמר רב דימי אצבעיים שיעור רוחב הרצועה מיכן ואצבעיים שיעור רוחב הרצועה מיכן

עושה פם גבוה עשרה במשך ד' אמות. אי איכא מראש הפס של לד פנים עד הכותל אמלעי של מבוי יותר מעשר

לריך למבוי זה לורת הפתח דהוי כמבוי עקום ואע"ג דאליבא דשמואל קיימינן כדפרישית לעיל (ה) אי ביתר מעשר בהא לימא שמואל תורתו

כסתום דאפתיחת עקמומית קאי ורילב"א פי׳ דהכא אפילו ביתר מעשר לא מיקרי מפולש דכיון דשני הפתחים לרה"ר אחד והעומד בפתח זה לא יסבב לבא סביב [הפס] לפתח אחר אבל במבוי עקום יש בשני ראשי׳ בכל לד רה״ר ורגילות לילך דרך מבוי מלד זה ללד אחר משום הכי הוי מפולש י ומבוי עקום דאלריכוה דלתות דהוי (ל כמו לא הוי פתוח בשני פתחים לרה"ר אחד או יפרש שהוא מפולש משלש רוחות ובאמלע עקום כפי׳ ר״י: וערשה פם שלש אמות. ולריך לחי אחר דהאי פס לא

מהני הואיל ומופלג מן הכותל שלש דאמר לקמן דלא הוי לחי ומשום הכי פריך מדר' אמי ומדר' אסי שהיה לו להתבטל לאותו התקון:

ואמאי יעשה פס אמה ומחצה. פי' רש"י דאמאי אנרכיה

פס ג' אמות יחד משמע שהמקשה בא להקל עליו ולא משמע הכי מדמשני לקמן כולי האי לא אטרחוה רבנן משמע שהמקשה להחמיר עליו בא וכענין זה משמע שהיו כל הקושיות לכך נראה דפריך ויעשה פס אמה ומחלה דהכי עדיף טפי דכשיש גיפופי ללד זה וללד זה נראה יותר פתח: עור העסלא וחלל שלו מצמרפין. היינו כשהטומאה והכלי תחת

העור כדאמרינן בפ"ק דסוכה (ד' ית.) ארובה בבית ובה פותח טפח טומאה בבית מה שכנגד ארובה טהור טומאה נגד ארובה כל הבית כולו טהור ומ"מ מצטרף האויר כמו אויר סוכה דמלטרפין ואין ישנים תחתיו ואין לחשוב החויר כסתום מטעם לבוד דהלכתא גמירי לה גבי טומאה דלא אמרינן לבוד ולהכי נמי קאמר בסמוך אלבעיים מכאן כו' ואי אמרת לבוד סגי במשהו מכאן ומשהו מכאן: ואצבעיים ושני שלישים ריוח

באמצע. לא שייך בעור העסלא שהוא כלי אמי אוירא דהאי גיסא ואוירא דעלמא ומבטל ליה אלא במחיצות קבועות כדלעיל ולקמן בפירקין ח׳ גבי מקיפין בחבלים ורילב"א מפרש דאוירא דעלמא לא אמר דאתי ומבטל ליה אלא באויר שאני חושבו כסתום כההיא דלעיל דחשיב האויר של עשר כסתום ובתקיפין בחבלים אוירא דלמעלה

מעשר חשוב כסתום אבל האויר שאינו מן המחיצה אינו מבטל וכן משמע (לעיל ה.) דקאמרי רבי אמי ורבי אסי יש שם פס ארבע מתיר פירלה עד עשר ולא אמרינן אתי אוירא דהאי גיסא ודעלמא ומבטלי ליה אם לא שנחלק בין תחילת מבוי לסוף מבוי:

ברחבו

איפכא

ואמלתרא

הפתח אף על פי שרחב מעשר אינו צריך

למעם: אשכחן צורת הפתח דמהניא

ולמינקט חלל יותר על כל אחד מהטומדין ואפ״ה ליצטרפי לרבות עליו ולבטלו אבל השתא משום דפרוץ כעומד הוא בכל חד וחד: אלא אי פלגינן בפרוך כעומד פלגינן. דלרבין דנקט אלבע ומחלה מכאן ואלבע ריוח באמלע וממעט ליה לפרוך מעומד שבלד אחד לא הוי עומד אלא

דאמר רב יהודה מבוי שהוא רחב חמש עשרה אמה במרחיק שתי אמות ועושה פס שלש אמות ואמאי יעשה פם אמה ומחצה וירחיק שתי אמות ויעשה פס אמה ומחצה שמע מינה עומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות לא הוי עומד לעולם אימא לך הוי עומד י ושאני הכא דאתי אוירא דהאי גיסא ואוירא דהאי גיסא ומבמל ליה ויעשה פס אמה וירחיק אמה ויעשה פם אמה וירחיק אמה ויעשה פם אמה ש"מ " עומד כפרוץ אסור לעולם אימא לך מותר ושאני הכא דאתא אוירא דהאי גיםא ודהאי גיסא ומבטל ליה וירחיק אמה ויעשה פם אמה ומחצה וירחיק אמה ויעשה פם אמה ומחצה ד אין הכי נמי וכולי האי לא אמרחוה רבנן וליחוש דלמא שביק פיתחא רבה ועייל בפיתחא זומא אמר י רב אדא בר מתנה חזקה אין אדם מניח פתח גדול ונכנם בפתח קמן ומאי שנא מדרבי אמי ודרבי אםי התם הא ממעט בהילוכא הכא לא קא ממעט בהילוכא מנן התם שור העסלא וחלל שלו מצמרפין במפח מאי עור העסלא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עור כיסוי של בית הכסא וכמה כי אתא רב דימי אמר אצבעיים מכאן ואצבעיים מכאן ואצבעיים ריוח באמצע כי אתא רבין אמר אצבע ומחצה מכאן ואצבע ומחצה מכאן ואצבע ריוח באמצע א"ל אביי לרב דימי מי פליגיתו א"ל לא הא ברברבתא הא בזוטרתא ולא פליגין א"ל לאיי פליגיתו ובעומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות פליגיתו לדידך הוי עומד משתי רוחות לרבין מרוח אחת הוי עומד משתי רוחות לא הוי עומד דאי סלקא דעתך לא פליגיתו לרבין הכי איבעי ליה למימר אצבע ושליש מכאן ואצבע ושליש מכאן ואצבע ושליש ריוח באמצע ואלא מאי פליגינן לדידי הכי איבעי לי למימר אצבע ושני שלישים מכאן ואצבע ושני שלישים מכאן ואצבעיים ושני שלישים ריוח באמצע אלא אי איכא למימר דפלגינן

אלו סתומות שפרלת שתי האמות ניתרת בעומד מרובה עליהו והיכא אטות ארבע אמות במשד ארבע אמות א דהוי רוחב כ׳ יעשה כן אף ללד השני או יעשה פס שש אמות וירחיק ד׳ אמות וניתר לידו אחד בעומד מרובה על הפרוץ: ואמאי. מצרכת ליה לסתום ג' האמות כאחד: יעשה פס אמה ומחלה. לפיאה אלל הכותל וירחיק ב' אמות ויעשה פס אמה ומחלה אלל פתח גדול וכיון דלא שרית ליה בהכי משום דפרוץ מרובה על העומד שמכאן ועל העומד שמכאן אלא א"כ תלרפס יחד להיות שניהן רבין עליו שמעי׳ מינה מדלא מלטרפת להו עומד מרובה על הפרוץ בין ב׳ הרוחות כשתלרפס לא הוי עומד מרובה אלא זיל לגבי כל חד וחד ונמלא פרוך רבה עליו ומבטלו ונמלא פתח רחב מעשר: לעולם אימא לד. בעלמא אי לא הוה קאי עומד זה בין שני פרלים מלטרפין העומדין לבטל פרוך היחידי אבל הכא אתי אוירא דהאי גיסא דב׳ האמות ואוירא דפתח הגדול ומבטלי ליה לפס אמה ומחלה שביניהן: שמע מינה פרון כעומד אסור. ופלוגתא דרב פפא ורב הוגא בריה דרב יהושע היא בשילהי פירקין ושמעת מהכא דרב יהודה כרב הונא סבירא ליה ולפיכך כל אמת פרוך אוסרת עומד שאצלה ונמלא שאין כאן סתימה: דהאי גיסא. פתח גדול: ודהאי גיסא. אמה הפרוץ ומבטל ליה לאמה העומד שאלל הפתח: וירחיק אמה. מן הכותל ויעשה פס אמה ומחלה כו' דהשתא לא מצטרף אויר אמה עם אויר הפתח לבטל אמה ומחצה דהא בטיל ליה אויר דזוטר מיניה והכי הוי שפיר טפי שלא מהא פירצה שמי אמות כאחת: אין הכי נמי. דהכי שפיר טפי וכולי האי לא אטרחוה: דילמא שביק פחחא רבה. ובטיל תורת פתח מיניה ובטיל לחי המתוקן בו ונמצא מבוי זה בלא תיקון: מחי שנה מדר׳ המי ור׳ הסי. דאמרי לעיל (ד׳ ה.) במבוי שנפרן מלידו כלפי ראשו ג' אינו מתיר ואע"ג דאין פירנה פחותה מעשר אמות בפרוץ כעומד פלגיגן: האם יש לו צורת אוסרת במבוי קאסרי ליה אינהו משום

ומעמידו לאורכו של מבוי. באמלע הפתח דכיון דאיכא הכשר מבוי

באורכו של פס הוו להו כשתי מבואות ונעשה הפתח האחד למבוי זה

והפתח השני למבוי השני: מרחיק שסי אמות. מן הכותל ומתחיל

לעשות שם פס ועושהו משלש אמות לסתום הפתח ונמלאו חמש אמות

שלשה ובטיל קמא מפתח ובטיל תיקונו: החם. איכא למיחש להכי בגבהו דמהניא משום דההיא פירלה קטנה מלידו של איפכא מבוי היא וממעטי בהילוכא אבל הכא בראש המבוי הוא ולא ממעטי בהילוכה: עור העסלה. כדמפרש עור העשוי לבית הכסה

דלמא עיילי ונפקי בההיא פירנה

של שרים חלל הנקב שבו מלטרף להיות עומד טפח שלם ואם יש תחתיו כזית מת וכלים מטמאים באהל ובפחות מטפח אין אהל דתנן (אהלות פ"ג משנה ז) טפח על טפח ברום טפח מביא את הטומאה: וכמה. יהא בנקב שיהא בטל אלל העומד שקביביו. במנחות פרק החכלת (ד' מא:) אמרינן טפח דאורייתא ד' בגודל חמש באלבע שית בזוטרתי: ברברבסא. בגודל: בזוטרסי. באלבע קטנה: לדידך הוי עומד. דהא אין באחד תן העומדין לבטל החלל עד שילטרפו שניהן לבטלו: לרבין. דנקט החלל פחות תן אחד העומדין: לא הוי עומד. להלטרף לבטל הפרוץ: לדידי הרי מיבעי ליי (מימר כו׳

הפרוץ, דהני אצבעיים . אבל (רבא) ורביז) דאמר ומחצה ומחצה ומחצה אצבע ע_ ואצבע ואיי . ואצבע ריוח באמצע אמר לך אי איכא עומד מרובה על הפרוץ מרוח אחת אין, אבל מב' רוחות מצרפי. דאי ס״ד לא פליגי רבין ורב הכי הוה למימר אצבע ושליש מיכן ושליש מיכן ושליש מיכן ואצבע באמצע. . ריוח ושליש ודחינן אלא מאי אית לך פליגי, אי הכי רב דימי [הכי איבעיא לי׳ למימר] מיכן, ואצבע וב׳ שלישי מיכז. שהז ג' אצבעות ושלישי באמצע שליש אצבעות רוחותיה מרובה על הפרוץ [ב'] ישליש אצבע. אלא כי שליש אצבע.

פליגי בעומד כפרוץ רב

(רבא) [רבין] אמר לא

הוי עומד. והרחב מיי אמות אם יש לו צורת

דימי אמר הוי

אם כן כל אחד ואחד מרובה על הפרוץ: דמהניא ברחבה. להכשיר רחב מעשר: ואמלסרא דמהניא בגובהה. להכשיר גבוה מעשרים: